

Wspomnienie o Profesorze Zdzisławie Fedorowiczu (1922–2007)

Remembering Professor Zdzisław Fedorowicz (1922–2007)

Profesor Zdzisław Fedorowicz był wybitnym polskim ekonomistą znanym w kraju i za granicą. Przedmiotem badań naukowych uczynił wszystkie dziedziny finansów. Pracował jako nauczyciel akademicki w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, w której się doktoryzował, habilitował i uzyskał tytuł naukowy doktora

honoris causa (1999). Pełnił też prestiżowe funkcje w życiu naukowym jako członek Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN, członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Tytułów i Stopni Naukowych, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Finansów. Był też członkiem Międzynarodowego Instytutu Finansów Publicznych w Paryżu, członkiem Towarzystwa Uniwersyteckiego do Badań Ekonomiczno-Finansowych (SUERF) w Amsterdamie, ekspertem Organizacji Narodów Zjednoczonych w Egipcie, Syrii i we Włoszech. Wykładał również na uniwersytetach w Kairze, Oranie i Paryżu.

Profesor Z. Fedorowicz w swoim życiu zawodowym wiele czasu poświęcił także praktyce gospodarczej. W latach 1956–1978 pracował w Centrali Narodowego Banku Polskiego na stanowiskach doradcy naukowego, zastępcy dyrektora departamentu, doradcy Prezesa i I zastępcy Prezesa NBP. Był to okres centralnego zarządzania gospodarką. Głęboka znajomość instrumentów zarządzania w gospodarce rynkowej ułatwiała szybkie rozpoznawanie błędów w instrumentach centralnego zarządzania stosowanych w gospodarkach socjalistycznych. W tym okresie bardzo intensywnie pracował więc nad poszukiwaniem racjonalnych rozwiązań i możliwości wprowadzania ich w życie.

W tym celu Profesor skupił wokół siebie grono wybitnych ekonomistów spoza banku. Ich zadaniem było diagnozowanie nieprawidłowości i niewydolności działającego systemu oraz poszukiwanie racjonalnych rozwiązań. Przykładem tego rodzaju działań są publikacje książkowe z serii „Problemy teorii i praktyki gospodarczej w Polsce”, wydanej w języku angielskim przez wydawnictwo PWN w latach sześćdziesiątych.

Professor Zdzisław Fedorowicz was a distinguished Polish economist, known domestically and internationally. In his scientific life, he researched all fields of finance. He was an academic teacher at the Warsaw School of Economics where he received PhD and next – a post-doctoral degree. In 1999 he was awarded the title of Doctor Honoris Causa. Professor Fedorowicz also held a number of prestigious posts as member of the Committee on Economic Sciences of the Polish Academy of Sciences, member of the General Council for Higher Education, member of the Central Commission for Professional and Academic Titles and Degrees and chairman of the Scientific Council of the Institute of Finance. He was member of the International Institute of Public Finance in Paris and member of the Société Universitaire Européenne de Recherches Financières (SUERF) in Amsterdam. Professor Fedorowicz also worked as a United Nations Organisation expert in Egypt, Syria and Italy and taught at universities in Cairo, Oran and Paris.

In his professional life, Professor Fedorowicz dedicated a lot of time to economic practice. In the years 1956–1978, when the Polish economy was centrally managed, he worked at the head office of the National Bank of Poland, initially as a scientific advisor and deputy department director, and then as advisor to the President of the NBP and First Deputy President. His in-depth knowledge of market economy management tools was crucial in the quick identification of the incorrect application of central management instruments in socialist economies. Therefore, he was actively involved in developing rational solutions and ways of putting them into practice.

To this end, the Professor managed to bring together a group of distinguished economists from outside the NBP to identify cases of the malfunctioning of the existing system and to find rational solutions. These actions resulted in the preparation of the book series "Problemy teorii i praktyki gospodarczej w Polsce" ["Problems of Economic Theory and Practice in Poland"], published in English by the Polish Scientific Publishers PWN in the 1960s. Professor Z. Fedorowicz authored the first two chapters *Rola finansów w socjalistycznym planowaniu gospodarczym* [The Role of Finance in Socialist Economic Planning] and *Finanse przedsiębiorstw uspołecznionych* [Finances of Socialized Enterprises] in volume 3 of *Finanse i bankowość* [Finances and Banking]. The contributing authors for the remaining

W tomie trzecim pt. *Finanse i Bankowość* dwa pierwsze rozdziały: *Rola finansów w socjalistycznym planowaniu gospodarczym* i *Finanse przedsiębiorstw uspołecznionych*, napisał Profesor Z. Fedorowicz. Autorami pozostałych są profesorowie SGH i przedstawiciel NBP. Na okładce czytamy: „Autorzy rozdziałów zamierzali (...) zaprezentować czytelnikowi teoretyczne problemy dotyczące funkcjonowania pieniądza i finansów w gospodarce socjalistycznej, jak również zastosowanie metod rozwiązywania tych problemów w Polsce”. Zagadnienia te stały się przedmiotem rozważań w kolejnych jedenastu wydaniach podręcznika *Finanse w gospodarce socjalistycznej*.

Nie można pominąć także książki wydanej w 1967 r. pt. *Sporne zagadnienia teorii pieniądza w gospodarce socjalistycznej*, za którą Polskie Towarzystwo Ekonomiczne przyznało Profesorowi nagrodę naukową II stopnia im. Oskara Langego.

Niewątpliwie pokłosiem tej działalności organizacyjnej i twórczej była praca habilitacyjna pt. *Racjonalny system finansowy*. Główne kierunki reformy, w której Profesor uzasadnił potrzebę respektowania zasad racjonalności systemu finansowego w każdym ustroju społeczno-politycznym.

Już w pierwszym okresie transformacji ustrojowej Profesor opublikował kilka monografii z dziedziny finansów, wskazujących na możliwość wprowadzenia w Polsce rozwiązań funkcjonujących w państwach o rozwiniętej gospodarce rynkowej. Propozycje te zawarł w następujących książkach: *System gospodarczy i efektywność ekonomiczna*, *Podstawy teorii finansów*, *Teorie pieniądza*, *Finanse przedsiębiorstwa* i *Polityka pieniężna*.

W monografii *Rynek pieniądza i rynek kapitału* poddał ocenie politykę monetarną prowadzoną przez NBP w latach dziewięćdziesiątych. Wskazał na konieczność jej zmian i odpowiednie dostosowanie instrumentów do aktualnych standardów w Unii Europejskiej.

W tym okresie Profesor pracując w prywatnych uczelniach wyższych, przygotował nowe podręczniki, wyposażając młode pokolenie ekonomistów w wiedzę niezbędną do sprawnego przebiegu transformacji systemowej w kraju. Z tych podręczników największe uznanie zdobyły: *Międzynarodowe stosunki finansowe* i *Ryzyko bankowe* wydane w roku 1996.

Po latach należy się zgodzić z opinią Danuty Drabińskiej, zaprezentowaną w opracowaniu *Poczet Doktorów Honoris Causa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, że stały kontakt z nauką światową zapewnił Profesorowi prestiżową pozycję wśród specjalistów z dziedziny finansów.

Kultura osobista, pracowitość i wiedza Profesora budziły wśród wychowanków podziw i uczucie wdzięczności.

Barbara Gruszka
Wychowanka

chapters were professors of the Warsaw School of Economics and a NBP representative. The cover of the publication contains the following note: “The authors of the chapters have intended to (...) present to the reader theoretical problems related to the functioning of money and finance in a socialist economy as well as methods of solving these problems in Poland”. The issues were the subject of considerations in the next eleven editions of the textbook *Finanse w gospodarce socjalistycznej* [*Finance in the Socialist Economy*].

Worth mentioning is also the book published in 1967 *Sporne zagadnienia teorii pieniądza w gospodarce socjalistycznej* [*Contentious Issues of the Theory of Money in the Socialist Economy*] for which the Professor was awarded the Oskar Lange second-degree scientific prize of the Polish Economic Society.

Undoubtedly, the Professor's post-doctoral dissertation entitled *Racjonalny system finansowy*. Główne kierunki reformy [*A Rational Financial System. Main Directions of Reform*] was the outcome of his organisational and creative activity. In the book, he substantiated the need to respect the principles of financial system rationality in any socio-political system.

At the onset of Poland's systemic transformation, Professor Fedorowicz published a few monographs on finance, in which he indicated the possibility of implementing solutions functioning in developed market economies in Poland. These proposals were included in the following books: *System gospodarczy i efektywność ekonomiczna* [*Economic System and Economic Efficiency*], *Podstawy teorii finansów* [*The Foundations of the Theory of Finance*], *Teorie pieniądza* [*Theories of Money*], *Finanse przedsiębiorstwa* [*Corporate Finance*] and *Polityka pieniężna* [*Monetary Policy*].

In the monograph *Rynek pieniądza i rynek kapitału* [*The Money Market and the Capital Market*] the Professor assessed the monetary policy pursued by the National Bank of Poland in the 1990s. He pointed out that it was necessary to revise the policy and adjust its instruments to the existing standards of the European Union.

While teaching at private universities, the Professor was working on new coursebooks with the aim of providing the younger generation of economists with expertise needed in the smooth transformation of the Polish system. Of these textbooks, *Międzynarodowe stosunki finansowe* [*International Finance Relations*] and *Ryzyko bankowe* [*Banking Risk*], published in 1996 gained wider recognition.

After all these years, one should agree with the opinion of Danuta Drabińska who wrote in the study *Poczet Doktorów Honoris Causa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie* [*The List of Doctor Honoris Causa Awards by the Warsaw School of Economics*] that the Professor's uninterrupted contact with world science ensured him a prestigious position among experts in finance.

The Professor's manners, diligence and knowledge evoked admiration and gratitude among his alumni.

Barbara Gruszka
Alumnus